1. Úvod do výstavy

Výstava Věra Nováková & Pavel Brázda | *Obrazy, slova, kosatce* představuje tvorbu výjimečné umělecké dvojice. Manželé Brázdovi žili a tvořili za minulého režimu na okraji společnosti i umělecké komunity, v podmínkách velmi skromných a chudých. Jejich dlouhodobé postavení outsiderů umělecké scény se zásadně proměňovalo od devadesátých let přes přelom milénia až k nultým a desátým rokům, kdy byli oba označeni za nejvýznamnější osobnosti českého umění.

Výstava primárně nesleduje biografii umělecké dvojice, ale ani ji neeliminuje. Pokouší se vytyčit stěžejní tematické linie, které byly pro manžele Brázdovy společné a které reflektovali sice oba, ale každý jinak, po svém, z jiného úhlu pohledu podloženého jiným světonázorem formovaným především vztahem ke křesťanství. Pokud Věra Nováková zůstávala u jedinečného artefaktu, často akcentovaného i proto, že se jednalo např. o biblické postavy nebo portréty blízkých, klonil se Pavel Brázda k univerzálním typům, k repetici motivů a k představě demokratizace umění – nadšeně je množil, varioval a replikoval. Odlišné autorské přístupy se propisují do tematických okruhů výstavy, jimiž jsou:

hlavy, tváře, figury;

vztah k písmu, slovu, textu

a téma vegetace.

Specifickou linií výstavy jsou ilustrace. Jedná se o ilustrace prózy, experimentální poezie ale i ilustrace vědecké, na kterých pracovali oba manželé společně a v nichž se výše zmíněná témata také objevují. Výstava snad poprvé zpřístupňuje veřejnosti konvolut krásných botanických kreseb kosatců, přičemž motiv kosatce rezonuje s tématem vegetace. Současně je propojen s rodinou historií Věry Novákové a nalezneme ho nejen v její rané tvorbě, ale i v rané tvorbě Pavla Brázdy.

Vztah k slovu a textu je u Věry Novákové zastoupen písmenovými obrazy, v nichž promýšlela tvary písmen a jejich možné významy. U Pavla Brázdy vztah k textu nabýval jiné podoby. Aktéry svých obrazů pojmenovával (např. Matěj Poctivý, Dobromil a Dobromila, Hujdobro ad.), díla opatřoval nonsensově laděnými názvy a komentáři, plnými slovních hříček. Brázda, jehož literární sklony hraničily až s grafomanií, byl nadšeným interpretem a vykladačem obrazů své ženy. Pod pseudonymem Přemysl Arátor pak popisoval své obrazy, přičemž často zabíhal do podrobností i peripetií partnerského života.

Téměř ve všech zastaveních audioprůvodce tedy uslyšíte texty Pavla Brázdy a jeho alter ega. Doplní je dva texty Věry Novákové.